

Obec Drienovec

**Komunitný plán sociálnych služieb
obce Drienovec
2018-2022**

Úvod

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom. V tejto súvislosti sa zavádza pojem „komunitné plánovanie“.

Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb, spoločným, koordinovaným postupom.

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej izolácie jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť rozvoja komunity obce.

1. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb, sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktoré sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladžovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ľažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu, dovršenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprevodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 -2013 a Partnerská zmluva 2014-2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016-2020
- Revidovaný národný akčný plán
- Dekády začleňovania rómskej populácie
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja
- Národného priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020

- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorit rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce, a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálno technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR, a zároveň z priorit Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorit je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurateľky a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:

- zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách
- výnos MPSVaR SR z 08.12.2010 č. 544/2010 poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR
- zákon 305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine Z.z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z.
- zákon č. 600/2003 Z.z. o prídatku na dieťa, po novele 433/2013 Z.z. s účinnosťou od 01.02.2014
- zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niekoľko zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z.z. platných od 01.01.2015.

Miestna legislatíva

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky
- zásady poskytovania finančnej pomoci

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:
Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce - Obec

- a) vypracúva a schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
- c) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu:
  - v zariadení pre seniorov
  - v zariadení opatrovateľskej služby
  - v dennom stacionári

- v odkázanosti na opatrovateľskú službu
  - v odkázanosti na prepravnú službu
  - a ďalšie
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
- sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre
  - sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári
  - opatrovateľskej služby
  - prepravnej služby
  - odľahčovacej služby
- f. poskytuje základné sociálne poradenstvo
- g. môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12
- h. uzatvára zmluvu
- o poskytovaní sociálnej služby
  - o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby, na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnych služieb
  - o uhradení ekonomickej oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach § 82 a § 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciach a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
  2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
  3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorími sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti...
- Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. Obec podľa § 80 písm. a, vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorit rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifická potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.
2. komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:
  - analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce
  - analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby
  - analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce
  - určenie cieľov a priorit rozvoja sociálnych služieb
  - časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb
  - spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce

- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín opäť vtiahnuť do života komunity do života komunity tých, ktorí stojí na jej okraji

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti, ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Cieľom komunitného rozvoja je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Základná terminológia

- Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.
- Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby.
- Objednávateľ sociálnej služby – osoba ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb. Osoba a výšší územný celok – subjekt, kompetencií ktorého je sociálna služba.
- Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameraná na:
  - prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny, alebo komunity,
  - zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viest' samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti,
  - zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
  - riešenie krízovej sociálnej situácie,
  - prevenciu sociálneho vylúčenia.

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomicke podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotékarný úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do sociálne ohrozených skupín vylúčením, napr.:

- občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
  - ľudia s fyzický alebo s mentálnym postihnutím,
  - mládež po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy,
  - starý ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnichodetné rodiny,
  - občania skupiny obyvateľstva v vyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť, a sú zabezpečené aj iné služby, v závislosti od druhu a účelu zariadenia. napr.:

- nájomné byty,

- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s tiažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodetné rodiny, občanov po skončení ústavnej alebo ochranej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

História obce

Názov obce Drienovec je odvodený z názvu lesnej plodiny drienka (som-Somodi), hojne sa vyskytujúcej v katastri obce. Podľa legendy, ktorá sa dodnes zachovala, kráľ Béla IV, v roku 1241 po prehre v bitke s Tatármi, pri puste Mohi prechádzal našim územím so svojím vojskom. Vojnou vysilene vojsko odpočívalo v chotári obce, občerstvilo sa drienkami a tak pokračovali v ceste domov. Tento rok obecná kronika uvádza ako rok prvej písomnej zmienky.

Prvá zachovalá písomná správa pochádza z roku 1255 pri opise hraníc majetku kláštora, kde sa uvádza, že hranice kláštora vedú k vrchu „Sumugy“. Je pravdepodobné, že názov vrchu Sumugy už súvisí s názvom zeme, na ktorej sa v prvej polovici XIV. storočia spomína hrad a dedina Sumugy, čiže dnešný Drienovec. Prví obyvatelia obce obývali územie severozápadne od dnešných kúpeľov zvané „Vízio“. V listine z roku 1345 sa pri opise hraníc mesta Moldavy pripomína už dedina Sumugy, ako slobodná kráľovská dedina, kde sa vyberá mýtnie. Toto mýtnie sa vyberalo na ceste z Turne n/B cez Drienovec do Košíc. Kráľ Ľudovít v roku 1349 dedinu Sumugy, ako súčasť Abovskej stolice, dáva do rúk šľachte, synom a dcérám Ota z Tellesprunu. V tomto období už bol v dedine kostol a dva mlyny. V roku 1387 kráľ Žigmund daruje kráľovský majetok Sumugy Jánovi z Kapolya. Po smrti kráľa Žigmunda dva roky kraľuje jeho zat' Albert. Po jeho smrti sa na trón dostáva poľský kráľ Ladislav. Na ochranu svojich práv dcéra kráľa Žigmunda a vdova po kráľovi Albertovi privolá na pomoc husitu z Brandýsa. V roku 1446 Jiskra obsadí aj Drienovec, v roku 1449 porazí vojsko Tomáša Székelyho, ktorý v boji zomiera. Kráľ Zápoľský vo svojej listine z roku 1510 spomína Sumugy ako svoje mesto. Po víťazstve Turkov v roku 1526 pri Moháči sa začína plienenie aj nášho územia. Turecký paša Hasán s vojskom v roku 1696 zničil dedinu Drienovec. Mladých obyvateľov odviedol do zajatia. Ostatní, aby zabránili ďalšiemu plieneniu začínajú stavať pozemné hrady – násypy (földvár). Od roku 1626 sa obec často spomína ako poľnohospodárske mesto. 1. mája 1691 obec vyhorela. Zostalo len 11 obytných domov. Zničený kostol bol znova vystavaný v roku 1780. Dátum tejto smutnej udalosti 1. máj obyvatelia obce dodnes každoročne pripomínajú svätoomšou. V roku 1710 veľká časť obyvateľstva zomiera na mor. V roku 1777 Mária Terézia celé územie obce daruje Rožňavskému biskupstvu. Od roku 1892 má obec svoju železničnú stanicu, ktorá slúži nielen na prepravu cestujúcich, ale aj tovaru. V blízkosti sa nachádza sklad pre vyťažené drevo, ktoré bolo v rokoch 1920 - 1930 dopravené z planiny Miglinc po úzkokoločnej železnici. Uhol'né bane boli v prevádzke od roku 1884 do roku 1896, kedy pre nezrelosť uhlia jej tiažba bola pozastavená. Činnosť kameňolomu bola obnovená po II. Svetovej vojne 1. októbra 1946. Koncom 19. storočia obec je sídlom poštového a matricného úradu. Až od roku 1944 pôsobí v obci notár. Na severe od obce sa nachádzajú Drienovecké kúpele. Na západ od kúpeľov sa nachádza Drienovecká jaskyňa, medzi miestnym obyvateľstvom známa pod menom „Pitykó“. V roku 1949 sa zakladá v našej obci JRD. V roku 1972 dohodli na spoločnom hospodárení vytvorení zlúčeného JRD zástupcovia šiestych JRD z Budulova, Pédera, Mokraniec, Debrade, Drienovca a Janíka. V 60tych rokoch sa v obci rozširuje aj obchodná sieť. V roku 1965 sa začína a v roku 1966 je už dokončená výstavba vodovodu. Po nej nasleduje úprava obecných ciest a chodníkov, reguluje sa tok potoka. Začína sa výstavba nového kultúrneho domu, ktorý sa slávnostne odovzdáva do užívania v roku 1970. Obec je od roku 1992 plynofikovaná. Klasicistický kostol sv. Martina – biskupa bol postavený v roku 1775-1780. V spisoch Spišskej Kapituly v roku 1595 sa spomína, že na mieste terajšieho kostola stála kaplnka zasvätená Naj svätejšiemu Telu Krista Pána. Počas II. Svetovej vojny bol veľmi poškodený, potom obnovený, ale bez pôvodnej veže. Obnova veže sa uskutočnila v roku

1983, obnova interiéru v roku 1986. Na severu od kostola sa nachádza starý cintorín, v súčasnosti už nevyužívaný. Na východe od neho bol miestnym farárom Ľudovítom Tarsovitsom 25. marca 1914 otvorený a vysvätený nový, doteraz používaný obecný cintorín. Klasicistický kaštieľ bol postavený v roku 1780 pod vedením rožňavského staviteľa Mayera, v roku 1838 rozšírený o kaplnku rožňavským biskupom Jánom Scitovským. V severnej časti budovy je kaplnka Sedembolestnej Panny Márie, pôvodne zdobená peknými nástennými maľbami, ktorá však počas pôsobenia poľnohospodárskeho odborného učilišťa až do roku 1989, bola prerobená na telocvičnu, následkom čoho boli nástenné maľby znehodnotené a zničené. V parku sa nachádza silná vyvieračka, ktorá od roku 1963 slúži ako zdroj pitnej vody pre Košice. Po reštitúcii biskupstvo opäť dostalo kaštieľ do svojho vlastníctva, v súčasnom období ho obývajú Mariánske sestry, ktoré kaštieľ pomaly obnovujú.

1.2.1. Obyvateľstvo

V obci Drienovec podľa posledných údajov k 31.08.2018 býva 2297 obyvateľov. Obyvatelia obce: národnostne zmiešaná – slovenská, maďarská, rómska a iná nezistená. Rómsku komunitu je ľažké štatisticky vykázať, nakoľko sa hlási bud' slovenskej národnosti alebo inej národnosti. Vplyv demografického vývoja na vekové zloženie obyvateľstva v sledovaných skupinách sa od celorepublikového priemeru odlišuje. Keď porovnáme vekovú štruktúru obyvateľstva v obci za posledné roky tak vidíme, že obyvateľstvo v menšej mieri začalo starnúť. V skupine sídiel ako je obec Drienovec sa vekové zloženie obyvateľstva odlišuje od slovenského priemeru. Je všeobecne známe, že rómske obyvateľstvo sa líši od nerómskeho svojim spôsobom života, životou úrovňou, ako aj reprodukčným správaním. V dôsledku rozdielneho demografického správania sú prírastky rómskeho obyvateľstva vyššie, ako prírastky nerómskeho obyvateľstva.

1.2.2. Školstvo

V obci Drienovec sa nachádza výchovné zariadenia Materská škola a Základná škola.

Materská škola

Materská škola je s celodennou starostlivosťou. V materskej škole pracujú kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktoré pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Materskú školu navštevujú deti vo veku od 3 –do 6 rokov a majú zabezpečenú teplú stravu. Počet detí v materskej škole je 21.

Základná škola

Výchovno-vzdelávací proces prebieha podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1, na II. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu II. stupňa základnej školy ISCED2. Školu navštevuje 282 žiakov. Deti majoritného obyvateľstva obce navštevujú ZŠ v Moldave nad Bodvou. Výborná je vzájomná spolupráca obecného úradu Drienovec so školou a škôlkou. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovanou obcou, napr. deň dôchodcov, deň matiek.

1.2.3. Služby

V obci je pomerne malé zastúpenie drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze. V obci pôsobí jedna nezisková organizácia, Patria n.o., ktorá poskytuje sociálne služby.

1.2.4. Nezamestnanosť

Ekonomický aktívne obyvateľstvo pracujú aj v miestnych súkromných podnikoch ako sú PD Drienovec, Raciostyl Drienovec, Patria n.o. a Lom Drienovec. Ostatní obyvatelia pracujú

v podnikoch, službách v susedných obciach, resp. dochádzajú denne za prácou. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov.

1.2.5. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Obec sa v rámci svojich možnosti sa snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

Seniori

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc
- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- chýba terénna opatrovateľská služba poskytovaná obcou

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predĺžovanie ľudovo-sociálneho veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera s tým súvisiace sociálne a ekonomicke zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Identifikácia problémov:

- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzanie pre rozvoj zamestnanosti
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie

V spolupráci s ÚPSVaR Moldava nad Bodvou, obec organizuje verejnoprospešné práce – menšie obecné služby. Aktivačné práce sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Súčasťou tejto skupiny je početná komunita rómskeho obyvateľstva.

Detí a mládež

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy
- nevhodné trávenie voľného času

Obec v rámci svojich finančných možnosti prevádzkuje materskú školu a základnú školu pri Ocú ktorá má právnu subjektivitu od roku 2013. Pre športové využitie detí najmä vo voľnom čase slúži areál pri základnej škole, ktorý je určený pre rôzne druhy športov, najmä loptových hier. V obci je aj posilňovňa. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovanou obcou, napr. deň dôchodcov, deň matiek. Výborná je vzájomná spolupráca obecného úradu Drienovec so škôlkou ako aj zo ZŠ.

Pri ohrozenej rodine sa nemuselo nevyhnutne vyskytnúť problémové – neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa či iného člena rodiny. Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v nekonečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu. Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívú ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurateli na sanáciu krízovej situácií v rodine, na ochranu práv a právom chránených záujmov detí.

Zdravotne postihnutí

Identifikácia problémov

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrozené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov aj foriem poskytovania. V obci nefunguje miestna organizácia postihnutých osôb. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenie fyzických osôb s ľahkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Identifikácia problémov

- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- vandalismus, pásivita občanov riešiť veci verejně

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inkluziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosti na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej mieri. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasívite, nevplyvá na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu. Treba zvážiť možnosti vytvorenia osobitného príjemcu dávky aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel na ktorý sú poskytované štátom. V súčasnosti je v prevádzka len terénná sociálna práca.

1.3. Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všeobecný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je komunitný plán obce. Program hospodárskeho rozvoja obce je rozvojový dokument, ktorého cieľom je dosiahnutie, trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, s dôrazom na využitie miestnych zdrojov. Pri súčasnom rešpektovaní limit a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddeleno.

Sociálne faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- znižovanie celkového počtu obyvateľov, detí a zvyšovanie počtu seniorov
- rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,

narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a rôznym dostupným spôsobom.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania.

Politické faktory určuje parlament, vláda zákonné a programovými vyhláseniami. V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektivitu poskytovaných sociálnych služieb a súčasne podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnem záujme.

1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionálizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Opatrovateľská služba je v prevádzke prostredníctvom ÚPSVaR. Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky. Terénnna sociálna služba je v režime obce. V poslednej dobe bádať ďažnosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Nakol'ko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikol problém so sociálnymi službami v obci. Preto obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce. Treba preskúmať možnosti vybudovania a poskytovania ambulantnej sociálnej služby v dennej stacionári,

1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Drienovec v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predprodukívneho veku len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v produktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
- poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ďažkého zdravotného postihnutia
- nepriaznivého zdravotného stavu
- vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb
- zabezpečenie opatrovateľskej služby
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu
- vytvorenie komunitného centra

2. CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Obec Drienovec sa snaží napĺňať tieto priority nasledovne:

- zabezpečuje najmä podporu opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí
- rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb
- pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej nûdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom

- aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov, na začlenenia do spoločenského života v obci
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátene prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu obce na roky 2019-2020. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanový Obecné zastupiteľstvo obce Drienovec zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti.

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

V procese komunitného plánovania zohrávajú významnú úlohu najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb. Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

ZÁVER

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky potrebných služieb v našej komunite, ako majú byť lokalizované a aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

